ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1976

Vyhlásené: 13.10.1976 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

120

VYHLÁŠKA
ministra zahraničných vecí
z 10. mája 1976
o Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach a Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach

Dňa 19. decembra 1966 bol v New Yorku otvorený na podpis Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach a Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach.

V mene Československej socialistickej republiky boli oba pakty podpísané v New Yorku 7. októbra 1968.

S oboma paktami vyslovilo súhlas 11. novembra 1975 Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky. Prezident republiky ratifikoval Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach s vyhlásením k článku 48 odseku 1 a Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach s vyhlásením k článku 26 odseku 1. Ratifikačné listiny Československej socialistickej republiky boli uložené u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, depozitára oboch paktov, 23. decembra 1975.

Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach nadobudol platnosť na základe svojho článku 49 dňom 23. marca 1976 a týmto dňom nadobudol platnosť pre Československú socialistickú republiku. Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach nadobudol platnosť na základe svojho článku 27 dňom 3. januára 1976 a pre Československú socialistickú republiku nadobudol platnosť 23. marcom 1976.

České preklady oboch paktov sa vyhlasujú súčasne.*)

Minister:

Ing. Chňoupek v. r.

MEDZINÁRODNÝ PAKT o občianskych a politických právach

Štáty, zmluvné strany tohto Paktu,

majúc na zreteli, že podľa zásad vyhlásených v Charte Organizácie Spojených národov je uznanie prirodzenej dôstojnosti a rovnakých a nescudziteľných práv všetkých členov ľudskej rodiny základom slobody, spravodlivosti a mieru vo svete,

uznávajúc, že tieto práva sa odvádzajú od prirodzenej dôstojnosti ľudskej bytosti,

uznávajúc, že podľa Všeobecnej deklarácie ľudských práv ideál slobodnej ľudskej bytosti tešiacej sa z občianskej a politickej slobody a z oslobodenia od strachu a nedostatku možno dosiahnuť len vtedy, ak sa vytvoria také podmienky, v ktorých bude môcť každý požívať svoje občianske a politické práva, ako aj svoje hospodárske, sociálne a kultúrne práva,

majúc na zreteli záväzok štátov vyplývajúcich z Charty Organizácie Spojených národov podporovať všeobecnú úctu k ľudským právam a slobodám a k ich zachovaniu,

uvedomujúc si, že jednotlivec, ktorý má povinnosti k iným a k spoločenstvu, ku ktorému patrí, je povinný usilovať sa rozvíjať a dodržiavať práva uznané v tomto pakte,

dojednávajú týmto, ako je ďalej ustanovené:

ČASŤ I

Článok 1

1. Všetky národy majú právo na sebaurčenie. Na základe tohto práva slobodne určujú svoj politický štatút a slobodne uskutočňujú svoj hospodárskych, sociálny a kultúrny vývoj.
2. Všetky národy môžu pre svoje vlastné ciele slobodne disponovať svojim prírodným bohatstvom a zdrojmi bez ujmy na akýchkoľvek záväzkoch vyplývajúcich z medzinárodnej hospodárskej spolupráce, založenej na vzájomnej výhodnosti a medzinárodnom práve. V žiadnom prípade nesmie byť národ zbavený svojich vlastných prostriedkov životnej existencie.
3. Štáty, zmluvné strany paktu, včítane tých štátov, ktoré sú zodpovedné za správu nesamosprávnych a poručenských území, budú podporovať uskutočnenie práva na sebaurčenie a budú toto právo rešpektovať v súlade s ustanoveniami Charty Organizácie Spojených národov.

ČASŤ II

Článok 2

1. Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou paktu, sa zaväzuje rešpektovať práva uznané v tomto Pakte a zabezpečiť tieto práva všetkým jednotlivcom na svojom území podliehajúcim jeho jurisdikcii bez akéhokoľvek rozlišovania podľa rasy, farby, pohlavia, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.
2. Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou paktu, sa zaväzuje, pokiaľ tak už neustanovujú existujúce zákonodarné alebo iné opatrenia, že podnikne nevyhnutné kroky v súlade so svojimi ústavnými postupmi a ustanoveniami tohto paktu, aby schválil také zákonodarné alebo iné opatrenia potrebné na to, aby sa uplatnili práva uznané v pakte.
3. Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou paktu, sa zaväzuje:
   a) zabezpečiť ktorejkoľvek osobe, ktorej práva alebo slobody uznané týmto paktom boli porušené, účinnú ochranu bez ohľadu na to, či sa porušenia jej práva alebo slobody dopustili osoby konajúce v úradnej funkcii;
   b) zabezpečiť, aby každá osoba, ktorá sa domáha takej ochrany, mala na ňu právo ustanovené príslušnými právnymi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi alebo akýmkoľvek iným orgánom ustanoveným právnym systémom štátu a aby mala možnosť právnej ochrany;

c) zabezpečiť, aby príslušné orgány túto ochranu presadzovali, len čo sa poskytne.

Článok 3

Štáty, zmluvné strany paktu, sa zaväzujú zabezpečiť rovnaké práva mužov a žien na požívanie všetkých občianskych a politických práv ustanovených v tomto pakte.

Článok 4

1. Ak je za mimoriadnej situácie, ktorá je úradne vyhlásená, ohrozený život národa, môžu štáty, zmluvné strany paktu, prijať opatrenia zmierňujúce ich záväzky podľa paktu v rozsahu, ktorý si vyžiadajú potreby takej situácie za podmienky, že tieto opatrenia nie sú v rozpore s ich inými záväzkami podľa medzinárodného práva a neznamenajú diskrimináciu podľa rasy, farby, pohlavia, jazyka, náboženstva alebo sociálneho pôvodu.
2. Podľa tohto ustanovenia sa nemožno odchýliť od článkov 6, 7, 8, (odsek 1 a 2), 11, 15, 16 a 18.
3. Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou paktu, používajúci právo v zmysle odseku 1 tohto článku, okamžite upovedomí prostredníctvom generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov ostatné štáty, zmluvné strany paktu, o ustanoveniach, od ktorých sa odchýlil, a o dôvodoch, ktoré ho k tomu viedli. Ďalšie oznámenie urobí rovnakou cestou ku dňu, keď sa toto opatrenie skončí.

Článok 5

1. Nič sa v tomto pakte nemôže vykladať tým spôsobom, akoby dávalo ktorémukoľvek štátu, ktorejkoľvek skupine alebo osobe akékoľvek právo vyvíjať činnosť alebo dopúšťať sa činov, ktoré by smerovali k potlačeniu niektorého z práv alebo niektorej zo slobôd uznaných týmto paktom alebo k ich obmedzeniu vo väčšom rozsahu, ako tento pakt ustanovuje.
2. Žiadne základné ľudské práva uznávané v ktoromkoľvek štáte, ktorý je účastníkom tohto paktu, na základe zákona, dohovorov, predpisov alebo zvyklostí nebudú obmedzené alebo zrušené pod zámienkou, že pakt také práva neuznáva alebo ich uznáva v menšom rozsahu.

ČASŤ III

Článok 6

1. Každá ľudská bytosť má právo na život. Toto právo je chránené zákonom. Nikto nebude svojvoľne zbavený života.
2. V krajinách, kde nebol zrušený trest smrti, môže byť rozsudok trestu smrti vyhlásený len za najťažšie trestní činy v súlade s právom platným v čase, keď bol trestný čin spáchaný, a nie v rozpore s ustanoveniami tohto paktu a Dohovoru o zabránení a trestaní zločinu genocídia. Tento trest sa môže vykonať len na základe konečného rozsudku vyneseného príslušným súdom.
3. Ak zbavenie života znamená zločin genocídia, rozumie sa, že nič v tomto článku neoprávňuje žiaden štát, ktorý je zmluvnou stranou paktu, odchýliť sa od ktoréhokoľvek záväzku, ktorý bol prevzatý na základe ustanovenia Dohovoru o zabránení a trestaní zločinu genocídia.
4. Každý, kto bol odsúdený na trest smrti, má právo žiadať o milosť alebo zmiernenie trestu. Amnestia, milosť alebo zmiernenie trestu smrti môžu byť udelené vo všetkých prípadoch.
5. Rozsudok trestu smrti sa nebude ukladať za trestné činy spáchané osobami mladšími ako osemnásť rokov a nevykoná sa na ťarchavých ženách.
6. Tohto článku sa nemožno dovolávať preto, aby sa zabránilo zrušeniu trestu smrti alebo aby zrušenie trestu smrti zdržal ktorýkoľvek štát, účastník tohto paktu.

Článok 7

Nikto nesmie byť mučený alebo podrobovaný krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Najmä sa nebude nikto bez svojho slobodného súhlasu podrobovať lekárskym alebo vedeckým pokusom.

Článok 8

1. Nikto sa nesmie držať v otroctve; všetky formy otroctva a obchodu s otrokmi sú zakázané.
2. Nikto sa nesmie držať v nevoľníctve.
3. a) Od nikoho sa nesmie vyžadovať, aby vykonával nútenú alebo povinnú prácu;
   b) článok 3a) nebráni vykonávať ťažkú prácu v krajinách, kde možno uvaliť trest väzenia s ťažkou prácou za trestný čin, ak takýto rozsudok vyniesol príslušný súd;
   c) na účely tohto odseku termín „nútená alebo povinná práca“ nezahŕňa:
      (i) žiadnu prácu alebo službu, ktoré sa nespomínajú v pododseku b), ktoré sa normálne vyžadujú od osoby, ktorá je vo väzbe v dôsledku právoplatného rozhodnutia súdu, alebo od osoby, ktorá je podmienečne prepustená z takej väzby;
      (ii) žiadnu službu vojenskej povahy a v krajinách, kde sa uznáva odmietnutie vojenskej služby na základe presvedčenia, žiadnu národnú službu, ktorá sa podľa zákona vyžaduje od osôb, ktoré odmietajú vojenskú službu z dôvodov svojho presvedčenia;
      (iii) žiadnu službu vynútenú v mimoriadnych prípadoch alebo pri pohrome ohrozujúcej život alebo blahobyt spoločenstva;
      (iv) žiadnu prácu alebo službu, ktorá tvorí súčasť bežných občianskych povinností.

Článok 9

1. Každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikto nesmie byť svojvoľne zatknutý alebo zadržaný. Nikto nesmie byť pozbavený slobody okrem prípadov, keď sa tak na základe zákona a v zhode s konaním, ktoré ustanovuje zákon.
2. Každý, kto je zatknutý, sa musí v čase zatknutia oboznámiť s dôvodmi svojho zatknutia a musí byť bez meškania informovaný o obvineniach proti nemu vznesených.
3. Každý, kto je zatknutý alebo zadržaný na základe obvinenia z trestného činu, musí sa bez meškania predviesť pred sudcu alebo iného úradníka, ktorý je zákonom splnomocnený vykonávať sudcovskú právomoc, a má právo na trestné konanie v primeranom čase alebo na prepustenie. Nie je všeobecným pravidlom, aby sa osoby čakajúce na trestné konanie držali vo väzbe; prepustenie sa však môže podmieniť zárukami, že sa dostavia na trestné konanie v akomkoľvek inom štádiu súdneho konania a na vynesenie rozsudku.
4. Každý, kto je zatknutý alebo je vo väzbe, má právo na konanie pred súdom, aby súd mohol bez meškania rozhodnúť o právoplatnosti jeho zadržania a nariadiť jeho prepustenie, ak väzba nie je zákonná.
5. Každý, kto sa stal obeťou nezákonného zatknutia alebo väzby, má vymáhateľné právo na náhradu.

Článok 10

1. So všetkými osobami pozbavenými osobnej slobody sa zaobchádza ľudsky a s úctou k prirodzenej dôstojnosti ľudskej bytosti.

   2.

   a) Obvinené osoby sú s výnimkou mimoriadnych okolností oddelené od osôb odsúdených a zaobchádza sa nimi úmerne ku skutočnosti, že o nich vine sa dosiaľ nerozhodlo;
   b) obvinené mladistvé osoby sú oddelené od dospelých a sú čo možno najrýchlejšie postavené pred súd.

3. Väzenský poriadok zabezpečí také zaobchádzanie s väzňami, ktorého hlavným cieľom je ich prevýchova a náprava. Mladiství zločinci budú oddelení od dospelých a dostane sa im zaobchádzania primeraného ich veku a právnemu postaveniu.

Článok 11

Nikto nebude uväznený len pre neschopnosť splniť zmluvný záväzok.

Článok 12

1. Každý, kto sa právoplatne nachádza na území určitého štátu, má na tomto území právo slobody pohybu a slobody zvoliť si miesto pobytu.
2. Každý môže slobodne opustiť ktorúkoľvek krajinu, aj svoju vlastnú.
3. Vyššie spomenuté práva nepodliehajú žiadnym obmedzeniam okrem tých, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné pre ochranu národnej bezpečnosti, verejného poriadku, verejného zdravia alebo morálky alebo práv a slobôd druhých a ktoré v súlade s ostatnými právami uznanými v tomto pakte.
4. Nikto nesmie byť svojvoľne pozbavený práva vstúpiť do svojej vlastnej krajiny.

Článok 13

Cudzinec nachádzajúci sa právoplatne na území štátu, ktorý je zmluvnou stranou paktu, môže byť z neho vyhostený len na základe rozhodnutia, ku ktorému sa dospelo v súlade so zákonom, a má možnosť, okrem prípadov, keď naliehavé dôvody národnej bezpečnosti vyžadujú iný postup, predložiť námietky proti svojmu vyhosteniu a dať svoj prípade preskúmať príslušným orgánom alebo osobou alebo osobami príslušným orgánom osobitne označenými a byť pred nimi na tento účel zastúpený.

Článok 14

1. Všetky osoby sú si pred súdom rovné. Každý má úplne rovnaké právo, aby bol spravodlivo a verejne vypočutý nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhoduje buď o jeho právach a povinnostiach, alebo o akomkoľvek trestnom obvinení vznesenom proti nemu. Tlač a verejnosť môžu byť vylúčené z celého konania alebo z jeho časti z dôvodov morálky, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti alebo vtedy, keď to vyžaduje súkromný záujem strán, alebo môžu byť vylúčené v rozsahu, ktorý je podľa prísnej mienky súdu nevyhnutný pri osobitných okolnostiach, keby zverejnenie prejudikovalo záujmy spravodlivosti; ale každý rozsudok vynesený v trestnej alebo občianskoprávnej veci, s výnimkou prípadov, keď záujem mladistvých osôb vyžaduje iný postup alebo keď sa konanie týka manželských sporov alebo opatrovníctva detí, bude zverejnený.
2. Každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, pokiaľ nie je zákonným postupom preukázaná jeho vina.
3. Každý, kto je obvinený z trestného činu, má mať tieto minimálne záruky:
   a) má byť bezodkladne informovaný v jazyku, ktorému rozumie, o povahe a dôvode obvinenia proti nemu;
   b) má mať dostatok času a možností na prípravu svojej obhajoby, a aby sa mohol spojiť s obhájcom podľa svojej vlastnej voľby;
   c) má byť súdený bez zbytočného odkladu;
   d) má byť súdený za svojej prítomnosti a obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhájcu, ktorého si sám zvolí; má byť poučený o svojich právach a má sa mu poskytnúť právna pomoc v každom prípade, keď to záujmy spravodlivosti vyžadujú, aj bez toho, že by v takom prípade sám platil náklady, ak nemá dostatočné prostriedky na úhradu;
   e) má sa mu dať možnosť, aby vyslúchal alebo dal vyslúchať svedkov proti sebe a aby mal možnosť účasti a výsluchu svedkov svedčiacich v jeho prospech za rovnakých podmienok ako u svedkov svedčiacich proti nemu;
   f) má sa mu poskytnúť pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku alebo nehovorí jazykom, ktorý sa používa pri súde;
   g) nesmie byť nútený svedčiť proti sebe alebo priznať vinu.
4. V trestnom konaní proti mladistvým sa vezme do úvahy ich vek a skutočnosť, že je žiadúce usilovať sa o ich nápravu.

5. Každý, komu sa dokázalo, že sa dopustil trestného činu, má právo, aby dôkazy a rozsudok preskúmal vyšší súd.
6. Ak sa niekomu dokázalo spáchanie trestného činu a ak bol neskôr tento dôkaz vyvrátený alebo ak bol niekto oslobodený od obžaloby na základe toho, že nejaká nová skutočnosť presvedčivo ukazuje, že výrokom súdu bol porušený zákon, poskytne sa tomu, kto bol potrestaný na základe takého dôkazu, náhrada podľa zákona, pokiaľ sa nedokáže, že včasné uvedenie do známosti prv neznámej skutočnosti nejde úplne ani čiastočne na ujmu tejto osoby.
7. Trestné stíhanie nemožno začať proti tomu, proti komu sa skoršie stíhanie pre ten istý čin skončilo právoplatným rozhodnutím súdu, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného alebo ktorým bol od žaloby oslobodený.

Článok 15

1. Nikto nesmie byť potrestaný za čin, ktorý nebol trestný podľa zákona v čase, keď bol spáchaný. Páchateľovi sa nemôže uložiť vyšší trest, než dovoľuje uložiť zákon účinný v čase, keď bol trestný čin spáchaný. Nový zákon má spätnú pôsobnosť len vtedy, ak je pre páchateľa priaznivejší.
2. Nič v tomto článku neprejudikuje potrestanie za akýkoľvek čin, ktorý v čase, keď bol spáchaný, bol trestný podľa všeobecných právnych zásad uznávaných spoločenstvom národov.

Článok 16

Každý má právo na to, aby bola všade uznávaná jeho právna osobnosť.

Článok 17

1. Nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, do rodiny, domova alebo korešpondencie ani útokom na svoju česť a povesť.
2. Každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom.

Článok 18

1. Každý má právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženstva. Toto právo zahŕňa v sebe slobodu vyznávať alebo prijať náboženstvo alebo vieru podľa vlastnej voľby a slobodu prejavovať svoje náboženstvo alebo vieru sám alebo spoločne s inými či už verejne alebo súkromne, vykonávaním náboženských úkonov, bohoslužbou, zachovávaním obradov a vyučovaním.
2. Nikto nesmie byť podrobený donucovaniu, ktoré by narušovalo jeho slobodu vyznávať alebo prijať náboženstvo alebo vieru podľa svojej vlastnej voľby.
3. Sloboda prejavovať náboženstvo alebo vieru sa môže podrobiť len takým obmedzeniam, aké predpisuje zákon a ktoré sú nevyhnutné na ochranu verejnej bezpečnosti, poriadku, zdravia alebo morálky alebo základných práv a slobôd iných.
4. Štáty, zmluvné strany paktu, sa zaväzujú rešpektovať slobodu rodičov a tam, kde je to vhodné, poručníkov zabezpečiť náboženskú a morálnu výchovu svojich detí podľa vlastného presvedčenia rodičov alebo poručníkov.

Článok 19

1. Každý má právo zastávať svoj názor bez prekážky.
2. Každý má právo na slobodu prejavu; toto právo zahŕňa slobodu vyhľadávať, prijímať a rozširovať informácie a myšlienky každého druhu, bez ohľadu na hranice, či už ústne, písomne alebo tlačou, prostredníctvom umenia alebo akýmikoľvek inými prostriedkami podľa vlastnej voľby.
3. Užívanie práv uvedených v odseku 2 tohto článku nesie so sebou osobitné povinnosti a zodpovednosť. Môže preto podliehať určitým obmedzeniam, tieto obmedzenia však budú len také, aké ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné:

   a) na rešpektovanie práv alebo povesti iných;

b) na ochranu národnej bezpečnosti alebo verejného poriadku alebo verejného zdravia alebo morálky.

Článok 20

1. Akákoľvek vojnová propagácia je zakázaná zákonom.
2. Akákoľvek národná, rasová alebo náboženská nenávisť, ktorá predstavuje podnecovanie k diskriminácii, nepriateľstvu alebo násiliu, musí byť zakázaná zákonom.

Článok 21

Uznáva sa právo na pokojné zhromažďovanie. Výkon tohto práva sa nesmie žiadnym spôsobom obmedzovať, s výnimkami, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti alebo verejnej bezpečnosti, verejného poriadku, ochrany verejného zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných.

Článok 22

1. Každý má právo na slobodu združovať sa s inými, aj právo zakladať na ochranu svojich záujmov odborové organizácie a pristupovať k nim.
2. Výkon tohto práva sa nesmie žiadnym spôsobom obmedzovať; výnimkou sú obmedzenia, ktoré sú ustanovené zákonom a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej alebo verejnej bezpečnosti, verejného poriadku, ochrany verejného zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných. Nič v tomto článku nebráni zákonom obmedziť výkon tohto práva príslušníkom ozbrojených síl a polície.
3. Nič v tomto článku neoprávňuje zmluvnú strany Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce z roku 1948 o slobode združovania a ochrane práva organizovať sa, aby prijali zákonodarné opatrenia, ktoré by prejudikovali záruky ustanovené v tomto pakte alebo aplikovali právo takým spôsobom, ktorý by tieto záruky prejudikoval.

Článok 23

1. Rodina je prirodzenou a základnou jednotkou spoločnosti a má právo na ochranu spoločnosti a štátu.
2. Uznáva sa právo mužov a žien uzavrieť v primeranom veku manželstvo a založiť rodinu.
3. Manželstvo nebude uzavreté bez slobodného a plného súhlasu snúbencov.
4. Štáty, zmluvné strany paktu, podniknú vhodné kroky na to, aby zabezpečili rovnaké práva a povinnosti snúbencov pri sobáši, v manželstve a pri rozvode. Pri rozvode sa rozhodne o nevyhnutnej ochrane detí.

Článok 24

1. Každé dieťa má bez akejkoľvek diskriminácie podľa rasy, farby, pohlavia, jazyka, náboženstva, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku alebo rodu právo na takú ochranu, ktorá mu patrí s ohľadom na jeho postavenie maloletého, zo strany rodiny, spoločnosti a štátu.
2. Každé dieťa sa registruje okamžite po narodení a dostane meno.
3. Každé dieťa má právo na štátnu príslušnosť.

Článok 25

Každý občan má právo a možnosť bez akýchkoľvek rozdielov uvedených v článku 2 a bez neodôvodnených obmedzení:

a) zúčastňovať sa na vedení verejných záležitostí priamo alebo prostredníctvom slobodne volených zástupcov;

b) voliť a byť volený v pravidelných voľnách, ktoré sa budú konať na základe všeobecného a rovného hlasovacieho práva, tajným hlasovaním zabezpečujúcim slobodu hlasovania;

c) vstúpiť za rovnakých podmienok do verejných služieb svojej krajiny.

Článok 26

Všetci sú si pred zákonom rovní a majú právo na rovnakú ochranu zákona bez akejkoľvek diskriminácie. Zákon zakáže akúkoľvek diskrimináciu a zaručí všetkým osobám rovnakú a účinnú ochranu proti diskriminácii z akýchkoľvek dôvodov, napr. podľa rasy, farby, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného presvedčenia, národnostného alebo sociálneho pôvodu, majetku a rodu.

Článok 27

V štátoch, kde existujú etnické, náboženské alebo jazykové menšiny, nebude sa im príslušníkom upierať právo, aby spolu s ostatnými príslušníkmi menšiny užívali svoju vlastnú kultúru, vyznávali a prejavovali svoje vlastné náboženstvo alebo používali svoj vlastná jazyk.

ČASŤ IV

Článok 28

1. Zriaďuje sa Výbor pre ľudské práva (ďalej v tomto pakte nazývaný Výbor). Skladá sa z osemnástich členov a vykonáva funkcie nižšie ustanovené.
2. Výbor sa skladá zo štátnych príslušníkov zmluvných strán paktu, ktoré budú osobami vysokého morálneho charakteru a uznávaných schopností v oblasti ľudských práv, pričom sa bude prihliadať na skutočnosť, že bude užitočná účasť niektorých osôb, ktoré majú právne skúseností.
3. Členovia Výboru sa volia a pôsobia ako súkromné osoby.

Článok 29

1. Členovia Výboru sú volení tajným hlasovaním zo zoznamu osôb majúcich vlastnosti predpísané v článku 28 a navrhnutých na tento účel štátnymi, zmluvnými stranami paktu.
2. Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou paktu, môže navrhnúť najviac dve osoby. Tieto osoby budú štátnymi príslušníkmi štátu, ktorý ich navrhol.
3. Každá osoba môže byť navrhnutá znovu do funkcie člena Výboru.

Článok 30

1. Prvé voľby sa konajú najskôr do šiestich mesiacov odo dňa, keď tento pakt nadobudne účinnosť.
2. Najmenej štyri mesiace predo dňom konania každých volieb do Výboru, s výnimkou volieb, na ktorých sa má obsadiť uvoľnené miesto v súlade s článkom 34, generálny tajomník Organizácie Spojených národov písomne vyzve štáty, ktoré sú zmluvnými stranami paktu, aby predložili do troch mesiacov svoje návrhy na členstvo Výboru.
3. Generálny tajomník Organizácie Spojených národov pripraví zoznam všetkých takto navrhnutých osôb v abecednom poriadku s udaním štátov, ktoré tieto osoby navrhli, a predloží ich štátom, najneskôr jeden mesiac predo dňom konania volieb.
4. Voľby členov Výboru sa konajú na zasadaní zástupcov štátov, ktoré sú zmluvnými stranami paktu, zvolanom generálnym tajomníkom Organizácie Spojených národov v sídle Organizácie Spojených národov. Na tomto zasadaní, na ktorom dve tretiny štátov tvoria kvórum, sa do Výboru zvolia tie z nominovaných osôb, ktoré dostanú najvyšší počet hlasov a absolútnu väčšinu hlasov prítomných a hlasujúcich zástupcov štátov.

Článok 31

1. Vo Výbore nesmie byť viacej ako jeden štátny príslušník jedného štátu.
2. Pri voľbe Výboru sa prihliadne na spravodlivé geografické zastúpenie a na zastúpenie rôznych foriem civilizácie a hlavných právnych systémov.

Článok 32

1. Členovia Výboru sa volia na obdobie štyroch rokov. Vystupujúceho člena možno ihneď voliť znovu, ak je navrhnutý. Úradné obdobie deviatich z členov zvolených v prvých voľbách však uplynie koncom druhého roka; predseda po prvých voľbách bez meškania vylosuje na zasadaní spomenutom v článku 30 odseku 4 mená týchto deviatich členov.
2. Voľby sa po vypršaní funkcie budú konať podľa prechádzajúcich článkov tejto časti paktu.

Článok 33

1. Ak podľa jednomyseľnej mienky ostatných členov prestal člen Výboru vykonávať svoje funkcie z akéhokoľvek iného dôvodu než z dôvodu prechodnej povahy, predseda Výboru upovedomí generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, ktorý vyhlási miesto tohto člena za uprázdnené.
2. V prípade úmrtia alebo rezignácie člena Výboru upovedomí predseda bez meškania generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, ktorý vyhlási miesto za uprázdnené dňom smrti alebo dňom, keď rezignácia nadobudla platnosť.

Článok 34

1. Ak uprázdnené miesto je vyhlásené podľa článku 33 a ak funkčné obdobie člena, ktorý má byť nahradený, neuplynie do šiestich mesiacov od tohto vyhlásenia, generálny tajomník Organizácie Spojených národov upovedomí každý štát, účastníka tohto paktu, ktorý v priebehu dvoch mesiacov môže predložiť návrh podľa článku 29 na obsadenie uprázdneného miesta.
2. Generálny tajomník Organizácie Spojených národov pripraví zoznam navrhnutých osôb v abecednom poriadku a predloží ho štátom, ktoré sú zmluvnými stranami paktu. Voľby na obsadenie uprázdneného miesta sa budú konať podľa príslušných ustanovení tejto časti paktu.
3. Člen Výboru zvolený na uprázdnené miesto, ktoré bolo vyhlásené podľa článku 33, bude vykonávať funkciu po zvyšok obdobia, pripadajúceho na člena, ktorý uprázdnil miesto vo Výbore podľa ustanovenia spomenutého článku.

Článok 35

Členovia Výboru dostanú sú súhlasom Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov odmenu z prostriedkov Organizácie Spojených národov za podmienok, o ktorých rozhodne Valné zhromaždenie, majúc na zreteli dôležitosť a zodpovednosť Výboru.

Článok 36

Generálny tajomník Organizácie Spojených národov poskytne potrebný aparát a zariadenie na účinné vykonávanie funkcií Výboru podľa paktu.

Článok 37

1. Generálny tajomník Organizácie Spojených národov zvolá prvú schôdzu Výboru v sídle Organizácie Spojených národov.

   2.Po tejto prvej schôdzi sa Výbor bude schádzať tak, ako bude ustanovené v jeho rokovacom poriadku.
3. Výbor sa bude normálne schádzať v sídle Organizácie Spojených národov alebo v Úradovni Organizácie Spojených národov v Ženeve.

Článok 38

Každý člen Výboru pred tým, ako sa ujme svojich povinností, slávnostne vyhlási na verejnej schôdzi Výboru, že bude vykonávať svoju funkciu nestranne a svedomite.

Článok 39

1. Výbor zvolí svojich funkcionárov na obdobie dvoch rokov. Môžu byť zvolení znovu.

2. Výbor vypracuje vlastný rokovací poriadok, ktorý okrem iného určí, že:
   a) dvanásť členov Výboru tvorí kvórum;
   b) rozhodnutia Výboru budú prijímané väčšinou hlasov prítomných členov.

Článok 40

1. Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami paktu, sa zaväzujú, že budú podávať správy o opatreniach prijatých na uvedenie práv uznaných v tomto pakte do života a o pokroku, ktorý sa pri využívaní týchto práv dosiahol:
   a) do jedného roka odo dňa, keď sa stali účastníkmi paktu;
   b) potom kedykoľvek, keď si to Výbor vyžiada.
2. Všetky správy sa predkladajú generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov, ktorý ich predloží Výboru na posúdenie. V správach sa poukáže na prípadné skutočnosti a ťažkosti, ktoré sa týkajú vykonávania tohto paktu.
3. Generálny tajomník Organizácie Spojených národov môže na základe konzultácii s Výborom odovzdať príslušným odborným organizáciám OSN výtlačky tých častí správ, ktoré sa týkajú ich pôsobnosti.
4. Výbor preštuduje správy, ktoré mu boli predložené. Štátom, ktoré sú zmluvnými stranami paktu, predkladá svoje správy a všeobecné pripomienky, ktoré považuje za vhodné. Výbor môže tieto pripomienky spolu s kópiami správ, ktoré dostane od štátov, ktoré sú zmluvnými stranami paktu, predložiť aj Hospodárskej a sociálnej rade.
5. Štáty, zmluvné strany paktu, môžu Výboru predkladať akékoľvek poznámky na pripomienky, ktoré možno urobiť v súlade s odsekom 4 tohto článku.

Článok 41

1. Štát, ktorý je zmluvnou stranou paktu, môže na základe tohto článku kedykoľvek vyhlásiť, že uznáva príslušnosť Výboru prijať a posúdiť oznámenie jedného štátu o tom, že iný štát neplní svoje záväzky podľa tohto paktu. Výbor môže na základe tohto článku prijať a posúdiť oznámenie len vtedy, ak ho predkladá štát, ktorý vyhlásil, že uznáva príslušnosť Výboru. Výbor neprijme žiadne oznámenie, ak sa týka štátu, ktorý také vyhlásenie neurobil. S oznámeniami urobenými podľa tohto článku sa nakladá takto:
   a) Štát, ktorý oznámenie dostal, poskytne do troch mesiacov štátu, ktorý ho predložil, písomné vysvetlenie alebo vyhlásenie, ktoré má obsahovať, ak to prichádza do úvahy podľa povahy veci, informáciu o tom, aké opatrenia na nápravu sa vykonávajú alebo už boli vykonané.
   b) Oba štáty majú právo postúpiť vec Výboru, ak nie je urovnaná na ich spokojnosť do šiestich mesiacov po tom, čo štát dostal pôvodné oznámenie. Štát, ktorý tak koná, o tom informuje okrem Výboru aj druhý štát.
   c) Výbor sa bude zaoberať záležitosťou, ktorá mu bola postúpená, len vtedy, keď zistí, že sa použili a vyčerpali všetky dostupné prostriedky nápravy v súlade so všeobecne uznávanými zásadami medzinárodného práva. Tento postup sa nedodrží v prípade, že vykonanie nápravy sa bezdôvodne odďaľuje.
   d) Výbor skúma oznámenia vykonané podľa tohto článku na verejných schôdzach..
   e) Aby sa dosiahlo priateľské urovnanie na základe rešpektovania ľudských práv a základných slobôd tak, ako sú uznané v pakte, Výbor - s výhradou ustanovenia pododseku c) - poskytne dobré služby štátom, ktoré sú zmluvnými stranami paktu.
   f) Výbor môže vyzvať účastnícke štáty spomenuté v pododseku b), aby poskytli akékoľvek dôležité informácie v každej veci, ktorá mu je postúpená.
   g) Účastnícke štáty spomenuté v pododseku b) majú právo byť zastúpené pri prerokúvaní veci Výborom a ústne alebo písomne sa vyjadrovať.
   h) Výbor predloží správu do dvanástich mesiacov odo dňa, keď dostal upovedomenie podľa odseku b):

(i) Ak sa dosiahne urovnanie podľa pododseku e), obmedzí Výbor svoju správu na stručné uvedenie skutočností a dosiahnutého riešenia.

(ii) Ak sa nedosiahne urovnanie podľa pododseku e), obmedzí Výbor svoju správu na stručné uvedenie skutočností; písomné vyjadrenie a protokol obsahujúci ústne vyjadrenie urobené štátmi, účastníkmi tohto paktu, budú priložené k správe. Správa sa zašle štátom, ktorých sa týka.

2. Ustanovenie tohto článku nadobudne platnosť, len čo štáty, zmluvné strany tohto paktu, urobia vyhlásenia podľa odseku 1 tohto článku. Tieto vyhlásenia uložia u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, ktorý odovzdá ich kópie ostatným štátom, účastníkom tohto paktu. Vyhlásenie sa môže kedykoľvek odvolať, a to oznámením generálnemu tajomníkovi. Odvolanie neprejudikuje prerokúvanie nijakej veci, ktorá je predmetom oznámenia už predloženého podľa tohto článku. Po tom, čo generálny tajomník dostal oznámenie, ktorým sa vyhlásenie odvoláva, nemožno prijať žiadne ďalšie oznámenie žiadneho štátu, ktorý je zmluvnou stranou paktu, pokiaľ štát, ktorý vyhlásenie odvolal, neurobí nové vyhlásenie.

Článok 42

1.

a) Ak vec postúpená Výboru na základe článku 41 nie je vyriešená na spokojnosť štátov, zmluvných strán paktu, ktorý sa týka, môže Výbor vymenovať s predbežným súhlasom dotknutých štátov ad hoc Zmierovaciu komisiu (ďalej nazývanú Komisiou). Aby sa dosiahlo priateľské urovnanie na základe rešpektovania paktu, ponúknu sa dobré služby Komisie štátom, zmluvným stranám paktu, ktorých sa vec týka.

b) Komisia sa skladá z piatich osôb prijateľných pre štáty, účastníkov tohto paktu, sa ktorých záležitosť týka. Ak tieto štáty nedosiahnu do troch mesiacov dohodu o zložení Komisie, sú členovia Komisie, o ktorých sa nedosiahla dohoda, zvolení dvojtretinovou väčšinou Výboru z jeho členov tajným hlasovaním.

2. Členovia Komisie rokujú vo svojich funkciách ako súkromné osoby. Členom Komisie nemôže byť štátny príslušník štátu, ktorého sa vec týka, alebo štátu, ktorý neurobil vyhlásenie podľa článku 41.

3. Komisia zvolí svojho predsedu a schváli svoj rokovací poriadok.

4. Komisia zasadá v sídle Organizácie Spojených národov alebo v Úradovni Organizácie Spojených národov v Ženeve. Môže však zasadať na inom vhodnom mieste, ktoré určí po porade s generálnym tajomníkom Organizácie Spojených národov a štátmi, ktorých sa záležitosť týka.

5. Sekretariát zriadený na základe článku 36 bude tiež pracovať pre komisie vymenované podľa tohto článku.

6. Informácie, ktoré Výbor zhromaždí, poskytne Komisii. Komisia môže vyzvať štáty, ktorých sa záležitosť týka, aby poskytli akékoľvek iné dôležité informácie.

7. Len čo komisia záležitosť úplne preskúma, v každom prípade však najneskôr do dvanástich mesiacov po tom, čo sa veci ujala, predloží predsedovi Výboru správu pre štáty, ktorých sa týka:

a) Ak Komisia nemôže dokončiť posúdenie veci do dvanástich mesiacov, obmedzí svoju správu na stručné vyhlásenie o jej stave.

b) Ak sa dosiahne priateľské urovnanie na základe rešpektovania ľudských práv, ako ich uznáva tento pakt, Komisia svoju správu obmedzí na stručné opísanie skutočností a dosiahnutého riešenia.

c) Ak Komisia nedosiahne riešenie podľa pododseku b), zahrnie jej správa výsledky zisťovania všetkých otázok týkajúcich sa sporov a jej názory na možnosti priateľského urovnania. Táto správa tiež obsahuje písomné vyjadrenie štátov, ktorých sa záležitosť týka.

d) Ak sa správa Komisie predloží podľa pododseku c), upovedomia štáty, ktorých sa záležitosť týka, do troch mesiacov po tom, čo dostali správu, predsedu Výboru o tom, či schvaľujú obsah správy Komisie alebo nie.

8. Ustanovenia tohto článku neprejudikujú povinnosti Výboru podľa článku 41.

9. Štáty, ktorých sa záležitosť týka, sa budú podieľať na výdavkoch členov Komisie rovnakým dielom, a to podľa predbežného odhadu generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

10. Generálny tajomník Organizácie Spojených národov sa splnomocňuje, aby - ak to bude potrebné - uhrádzal výdavky členom Komisie, pokiaľ tieto výdavky neuhradia podľa odseku 9 tohto článku štáty, ktorých sa vec týka.

Článok 43

Členovia Výboru a ad hoc zmierovacích komisií, ktoré budú prípadne ustanovené podľa článku 42, požívajú výsady a imunity expertov Organizácie Spojených národov, ako sú zakotvené v Dohovore o výsadách a imunitách Organizácie Spojených národov.

Článok 44

Vykonávacie ustanovenia paktu ponechávajú nedotknuté ustanovenia o riadení oblasti ľudských práv obsiahnuté v základných dokumentoch a dohovorov Organizácie Spojených národov a ich odborných organizácií a nebránia štátom, zmluvným stranám paktu, používať iné prostriedky na urovnanie sporu v súlade so všeobecnými alebo osobitnými medzinárodnými zmluvami, ktoré medzi nimi platia.

Článok 45

Výbor predloží výrobnú správu o svojej činnosti Valnému zhromaždeniu Organizácie Spojených národov prostredníctvom Hospodárskej a sociálnej rady.

ČASŤ V

Článok 46

Nič v tomto pakte sa nemôže vykladať tak, akoby oslabovalo ustanovenie Charty Organizácie Spojených národov a stanovy jej odborných organizácií, ktoré vymedzujú zodpovednosť rôznych organov Organizácie Spojených národov a jej odborných organizácií v oblasti, ktorou sa zaoberá tento pakt.

Článok 47

Nič v tomto pakte sa nemôže vykladať tak, akoby oslabovalo prirodzené právo všetkých národov plne a slobodne využívať svoje prírodné bohatstvo a zdroje.

ČASŤ VI

Článok 48

1. Tento pakt je otvorený na podpis ktoréhokoľvek členského štátu Organizácie Spojených národov alebo člena ktorejkoľvek jej odbornej organizácie, ktorékoľvek štátu - účastníka Štatútu Medzinárodného súdneho dvora - a ktoréhokoľvek iného štátu, ktorý Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov vyzvalo, aby sa stal účastníkom tohto paktu.

2. Tento pakt bude ratifikovaný. Ratifikačné listiny budú uložené z generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

3. Tento pakt je otvorený na prístup ktoréhokoľvek štátu uvedeného v odseku 1 tohto článku.

4. Prístup sa uskutoční uložením listiny o prístupe u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.
5. Generálny tajomník Organizácie Spojených národov upovedomí všetky štáty, ktoré tento pakt podpísali alebo k nemu pristúpili, o uložené každej listiny o ratifikácii alebo prístupe.

Článok 49

1. Tento pakt nadobudne účinnosti tri mesiace odo dňa uloženia tridsiatej piatej ratifikačnej listiny alebo listiny o prístupe u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.
2. Pre každý štát ratifikujúci pakt alebo pristupujúci k nemu po uložení tridsiatej piatej listiny o ratifikácii alebo o prístupe k paktu nadobudne účinnosť tri mesiace po tom, čo tento štát zloží listinu o ratifikácii alebo o prístupe.

Článok 50

Ustanovenia tohto paktu sa vzťahujú na všetky časti federálnych štátov bez akýchkoľvek obmedzení alebo výnimiek.

Článok 51

1. Ktorýkoľvek štát, ktorý je zmluvnou stranou paktu, môže navrhnúť jeho zmenu a predložiť ju generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov. Generálny tajomník po tom oboznámi s pozmeňovacím návrhom štáty, zmluvné strany paktu, so žiadosťou, aby mu oznámili, či sú za zvolanie konferencie štátov, účastníkov tohto paktu, ktorá by návrh posúdila a rozhodla o ňom. Generálny tajomník zvolá túto konferenciu pod záštitou Organizácie Spojených národov, ak sa aspoň tretina štátov vysloví za jej usporiadanie. Každý pozmeňovací návrh prijatý väčšinou štátov prítomných a hlasujúcich na konferencii sa predloží Valnému zhromaždeniu Organizácie Spojených národov na schválenie.
2. Pozmenenia tohto paktu nadobúda účinnosť, ak ich schváli Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov a prijme dvojtretinová väčšina štátov, ktoré sú zmluvnými stranami paktu, podľa svojich ústavných predpisov.
3. Ak pozmenenia nadobudnú účinnosť, stanú sa záväznými pre tie štáty, účastníkov tohto paktu, ktoré ich prijali. Ostatné štáty sú ďalej viazané len ustanoveniami tohto paktu a ktorýmkoľvek skorším pozmenením, ktoré prijali.

Článok 52

Bez ohľadu na oznámenia urobené podľa článku 48 ods. 5 generálny tajomník Organizácie Spojených národov národov upovedomí všetky štáty uvedené v odseku 1 toho istého článku:

a) o podpisoch a ratifikačných listinách a listinách o prístupe podľa článku 48;
b) o dni, keď tento pakt nadobudne účinnosť podľa článku 49, a o dni, keď nadobudne účinnosť akýkoľvek dodatok podľa článku 51.

Článok 53

1. Tento pakt, ktorého čínske, anglické, francúzske, ruské a španielske znenia sú rovnako autentické, bude uložený v archíve Organizácie Spojených národov.
2. Generálny tajomník zašle overený výtlačok tohto paktu všetkým štátom uvedeným v článku 48.

MEDZINÁRODNÝ PAKT o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach

Štáty, zmluvné strany tohto paktu,

majúc na zreteli, že podľa zásad vyhlásených v Charte OSN je uznanie prirodzenej dôstojnosti a rovnakých a nescudziteľných práv všetkých členov ľudskej rodiny základom slobody, spravodlivosti a mieru vo svete,

uznávajúc, že tieto práva sa odvodzujú od prirodzenej dôstojnosti ľudskej osobnosti,

uznávajúc, že podľa Všeobecnej deklarácie ľudských práv ideál slobodnej ľudskej bytosti oslobodenej od strachu a núdze možno dosiahnuť len vtedy, keď sa vytvoria také podmienky, v ktorých bude môcť každý požívať svoje hospodárske, sociálne a kultúrne práva, ako aj svoje občianske a politické práva,

majúc na zreteli záväzok štátov vyplývajúci z Charty Organizácie Spojených národov podporovať všeobecnú úctu k ľudským právam a slobodám a k ich zachovávaniu,

uvedomujúc si, že jednotlivec majúci povinnosti k druhým a k spoločenstvu, ku ktorému patrí, je povinný usilovať sa o rozvíjanie a dodržiavanie práv uznaných v tomto pakte,

dojednávajú týmto, ako je ďalej ustanovené:

ČASŤ I

Článok 1

1. Všetky národy majú právo na sebaurčenie. Na základe práva slobodne určujú svoj politický štatút a slobodne uskutočňujú svoj hospodársky, sociálny a kultúrny vývoj.
2. Všetky národy môžu pre svoje vlastné ciele slobodne disponovať svojím prírodným bohatstvom a zdrojmi bez ujmy na akýchkoľvek záväzkoch vyplývajúcich z medzinárodnej hospodárskej spolupráce, založenej na vzájomnej výhodnosti a medzinárodnom práve. V žiadnom prípade národ nesmie byť pozbavený svojich vlastných prostriedkov na životnú existenciu.
3. Štáty, zmluvné strany paktu, včítane tých štátov, ktoré zodpovedajú za správu nesamosprávnych a poručenských území, budú podporovať uskutočnenie práva na sebaurčenie a budú toto právo rešpektovať v súlade s ustanoveniami Charty Organizácie Spojených národov.

ČASŤ II

Článok 2

1. Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou paktu, sa zaväzuje podniknúť pri maximálnom využití svojich zdrojov samostatne aj prostredníctvom medzinárodnej súčinnosti a spolupráce hospodárske a technické kroky na postupné dosiahnutie plného uskutočnenia práv uznaných v tomto pakte, a to všetkými vhodnými prostriedkami, včítane prijatia zákonodárnych opatrení.
2. Štáty, zmluvné strany paktu, sa zaväzujú, že zaručia, že práva formulované v tomto pakte sa budú uskutočňovať bez akéhokoľvek rozlišovania podľa rasy, farby, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania národnostného a sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia.
3. Rozvojové krajiny môžu s patričným zreteľom na ľudské práva a svoje národné hospodárstvo určiť, v akom rozsahu by zaručili hospodárske práva uznané v tomto pakte cudzím štátnym príslušníkom.

Článok 3

Štáty, zmluvné strany paktu, sa zaväzujú, že zabezpečia rovnaké práva mužov a žien pri používaní všetkých hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv uvedených v tomto pakte.

Článok 4

Štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú, že štát pri používaní tých práv, ktoré poskytol v súlade s týmto paktom ich môže podrobiť len takým obmedzeniam, aké ustanovuje zákon, a len potiaľ pokiaľ je to zlúčiteľné s povahou týchto práv a výhradne za účelom podpory všeobecného blaha v demokratickej spoločnosti.

Článok 5

1. Nič v tomto pakte sa nemôže vykladať tak, akoby dávalo ktorémukoľvek štátu, ktorejkoľvek skupine alebo osobe akékoľvek právo vyvíjať činnosť alebo sa dopúšťať činov, ktoré by smerovali k potlačeniu niektorého z práv alebo niektorej zo slobôd uznaných týmto paktom alebo ich obmedzeniu vo väčšom rozsahu, ako tento pakt určuje.
2. Žiadne obmedzenie alebo odchýlka od ktoréhokoľvek zo základných ľudských práv uznávaných alebo existujúcich v ktorejkoľvek krajine na základe zákona, dohovorov, predpisov alebo zvyklostí sa nepripustí pod zámienkou, že pakt také práva neuznáva alebo že ich uznáva v menšom rozsahu.

ČASŤ III

Článok 6

1. Štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú právo na prácu, ktoré zahŕňa právo na príležitosť zarábať si na živobytie svojou prácou, ktorú si slobodne vyberie alebo prijme, a urobí príslušné kroky na ochranu tohto práva.
2. Opatrenie, ktoré majú urobiť štáty, zmluvné strany paktu, na dosiahnutie plného uskutočnenia tohto práva, budú zahŕňať programy technického a odborného zaškolenia a výcviku, plány a prostriedky na dosiahnutie stáleho hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja a plnej a produktívnej zamestnanosti za podmienok zabezpečujúcich jednotlivcovi základné politické a hospodárske slobody.

Článok 7

Štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú právo každého človeka na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky, ktoré zabezpečujú najmä:

a) odmenu, ktorá poskytuje ako minimum všetkých pracovníkom:
   (i) spravodlivú mzdu a rovnakú odmenu za prácu rovnakej hodnoty bez akéhokoľvek rozlišovania, pričom najmä ženám sú zaručené pracovné podmienky nie horšie než aké majú muži , s rovnakou odmenou za rovnakú prácu;
   (ii) slušný život pre ne a ich rodiny v súlade s ustanoveniami tohto paktu;
b) bezpečné a zdravotne nezávadné pracovné podmienky;
c) rovnakú príležitosť pre všetky dosiahnuť v zamestnaní povýšenie na zodpovedajúci vyšší stupeň, pričom sa nebudú uplatňovať iné kritériá, než dĺžka zamestnania a schopnosti;
d) Odpočinok, zotavenie a rozumné vymedzenie pracovných hodín a pravidelnú platenú dovolenku, ako aj odmenu v dňoch verejných sviatkov.

Článok 8

1. Štáty, zmluvné strany paktu, sa zaväzujú zabezpečiť:
   a) právo každého na zakladanie odborových organizácií a právo pristupovať do odborových organizácii podľa vlastného výberu, podliehajúce iba stanovám príslušnej odborovej organizácie, na uplatňovanie a ochranu svojich hospodárskych a sociálnych záujmov. Výkon tohto práva nesmú obmedzovať žiadne obmedzenia okrem tých, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti alebo verejného poriadku alebo na ochranu práv a slobôd druhých;

b) právo odborových organizácií a zakladanie národných federácií a ich alebo konfederácií a ich právo vytvárať medzinárodné odborové organizácie alebo sa k nim pripojiť;

c) právo odborových organizácií na slobodnú činnosť, nepodliehajúcu žiadnym obmedzeniam okrem tých, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti alebo verejného poriadku alebo na ochranu práv a slobôd druhých;

d) právo na štrajk za predpokladu, že sa uskutočňuje v súlade so zákonmi príslušnej krajiny.

2. Tento článok nebráni uložiť zákonné obmedzenia výkonu týchto práv pre príslušníkov ozbrojených síl alebo polície alebo správnych orgán štátu.

3. Nič v tomto článku neoprávňuje zmluvné strany Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce z roka 1948 o slobode združovania a ochrane práva organizovať sa, aby prijali zákonodarné opatrenia, ktoré by prejudikovali záruky ustanovené v tomto Dohovore alebo aplikovali právo takým spôsobom, ktorý tieto záruky prejudikoval.

Článok 9

Štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú právo každého na sociálne zabezpečenie, zahŕňajúc do toho právo na sociálne poistenie.

Článok 10

Štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú, že:

1. Najširšia možná ochrana a pomoc by sa mala poskytnúť rodine, ktorá je prirodzenou a základnou jednotkou spoločnosti, najmä na jej založenie a počas, keď zodpovedá za starostlivosť a výchovu maloletých detí. Manželstvo sa musí uzavrieť na základe slobodného súhlasu snúbencov.

2. Osobitná ochrana by sa mala poskytovať matkám v priebehu primeraného obdobia pred narodením a po narodení dieťaťa. Počas tohto obdobia by sa pracujúcim matkám mala poskytnúť platená dovolenka alebo dovolenka so zodpovedajúcimi požitkami zo sociálneho zabezpečenia.

3. Osobitné opatrenia by sa mali robiť na ochranu a pomoc všetkým deťom a mládeži bez akejkoľvek diskriminácie na základe rodinného pôvodu alebo iných podmienok. Deti a mládež by sa mali ochraňovať pred hospodárskym a sociálnym vykorisťovaním. Ich zamestnávanie prácou, ktorá by škodila ich morálke alebo zdraviu alebo by bola nebezpečná ich životu alebo by mohla brzdiť ich normálny vývoj, by sa mali trestať podľa zákona. Štáty by mali tiež určiť vekovú hranicu, pod ktorou by detská námedzná práca mala byť zakázaná a trestaná podľa zákona.

Článok 11

1. Štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú právo každého jednotlivca na primeranú životnú úroveň pre neho a jeho rodinu, zahrňujúce dostatočnú výživu, šatstvo, byt, a na neustále zlepšovanie životných podmienok. Zmluvné štáty podniknú zodpovedajúce kroky, aby zabezpečili uskutočnenie tohto práva, uznávajúc pre dosiahnutie tohto cieľa zásadnú dôležitosť medzinárodnej spolupráce, založenej na slobodnom súhlase.

2. Štáty, zmluvné strany paktu, uznávajúc základné právo každého na oslobodenie od hladu, urobia tak jednotlivo, ako aj na základe medzinárodnej súčinnosti také opatrenia, zahŕňajúc do toho osobitné programy, ktoré sú potrebné:

a) na zlepšenie spôsobov výroby, uchovávania a distribúcie potravín plným využitím technického a vedeckého poznania, šírením vedomostí o zásadách výživy a rozvíjaním alebo reformovaním poľnohospodárskych systémov takým spôsobom, aby sa dosiahol najúčinnejší rozvoj a využitie prírodných zdrojov;

b) na zabezpečenie spravodlivej distribúcie svetových zásob potravín v pomere k potrebe s prihliadnutím na problémy tak krajín dovážajúcich potraviny, ako krajín, ktoré potraviny vyvážajú.

Článok 12

1. Štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú právo každého na dosiahnutie najvyššej dosažiteľnej úrovne fyzického a duševného zdravia.
2. Štáty, zmluvné strany paktu, urobia opatrenia na dosiahnutie plného uskutočnenia tohto práva, ktoré budú zahŕňať:
   a) opatrenia na zníženie počtu potratov a dojčenskej úmrtnosti a opatrenia pre zdravý vývoj dieťaťa;
   b) zlepšenie všetkých stránok vonkajších životných podmienok a priemyselnej hygieny;
   c) prevenciu, liečenie a kontrolu epidemických, miestnych chorôb, chorôb z povolania a iných chorôb;
   d) vytvorenie podmienok, ktoré by každému zabezpečili lekársku pomoc a starostlivosť v prípade choroby.

Článok 13

1. Štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú právo každého na vzdelanie. Súhlasia, že vzdelanie bude smerovať k plnému rozvoju ľudskej osobnosti a zmyslu pre jej dôstojnosť a posilneniu úcty k ľudským právam a základným slobodám.

   Súhlasia, že vzdelanie má umožniť všetkým osobám účinnú účasť v slobodnej spoločnosti, napomáhať vzájomné porozumenie, znášanlivosť a priateľstvo medzi všetkými národmi a všetkými rasovými, etnickými a náboženskými skupinami, ako rozvoj činnosti Organizácie Spojených národov na zachovanie mieru.
2. Štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú, že so zreteľom na dosiahnutie plného uskutočnenia tohto práva:
   a) základné vzdelanie bude povinné a slobodne prístupné všetkým;
   b) stredoškolské vzdelanie vo svojich rozličných formách, zahŕňajúc do toho technické a odborné stredoškolské vzdelanie, sa všeobecne umožní a sprístupní každému všetkými vhodnými prostriedkami a najmä postupným zavádzaním bezplatného vzdelania;
   c) vyššie vzdelanie sa tak isto sprístupní každému, a to podľa schopností všetkými vhodnými prostriedkami a najmä postupným zavádzaním bezplatného vzdelania;
   d) elementárne vzdelanie osôb, ktoré nezískali alebo nedokončili základné vzdelanie, sa bude pokiaľ možno povzbudzovať alebo zintenzívňovať;
   e) bude sa na všetkých stupňoch aktívne usilovať o rozvoj školského systému, zavedie sa primeraný systém štipendií a sústavne sa budú zlepšovať materiálne podmienky vyučujúcich.
3. Štáty, zmluvné strany paktu, sa zaväzujú rešpektovať slobodu rodičov, prípadne poručníkov zvoliť svojím deťom iné školy než zriadené verejnými orgánmi, ktoré zodpovedajú takej minimálnej úrovni vzdelania, akú stanovil alebo schválil štát, a zabezpečovať náboženskú a morálnu výchovu ich detí v zhode s ich vlastným presvedčením.
4. Žiadna z častí tohto článku sa nemá vykladať ako miešanie sa do slobody jednotlivcov a organizácií zriaďovať a riadiť výchovné inštitúcie, vždy však za podmienok zachovania zásad ustanovených v odseku 1 tohto článku a požiadaviek, že vzdelanie poskytované v takých inštitúciách má zodpovedať minimálnej úrovni ustanovenej štátom.

Článok 14

Každý štát, zmluvná strana paktu, ktorý v čase, keď sa stane zmluvnou stranou, nevie zabezpečiť na materskom území alebo na inom území pod svojou právomocou povinné základné bezplatné vzdelanie, sa zaväzuje vypracovať a prijať v priebehu dvoch rokov podrobný plán opatrení na postupné zavádzanie zásady povinného a bezplatného vzdelania pre všetkých, a to v primeranom čase, ktorý sa v pláne určí.

Článok 15

1. Štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú právo každého:
   a) zúčastniť sa na kultúrnom živote;
   b) užívať plody vedeckého pokroku a jeho využitia;
   c) požívať ochranu morálnych a materiálnych záujmov, ktoré vyplývajú z jeho vedeckej, literárnej alebo umeleckej tvorby.
2. Opatrenie, ktoré majú urobiť štáty, zmluvné strany paktu, na dosiahnutie plného uskutočnenia tohto práva, budú zahŕňať aj tie, ktoré sú nevyhnutné na zachovanie, rozvoj a šírenie vedy a kultúry.
3. Štáty, zmluvné strany paktu, sa zaväzujú rešpektovať slobodu nevyhnutnú pre vedecký výskum a tvorivú činnosť.
4. Štáty, zmluvné strany paktu, uznávajú prospech vyplývajúci z povzbudzovania a rozvoja medzinárodných stykov a spolupráce vo vedeckej a kultúrnej oblasti.

ČASŤ IV

Článok 16

1. Štáty, zmluvné strany paktu, sa zaväzujú, že budú podľa ustanovení tejto časti paktu predkladať správy o prijatých opatreniach a o pokroku dosiahnutom pri dodržiavaní práv uznaných v tomto pakte.
2. a) Všetky správy sa budú predkladať generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov, ktorý odovzdá ich kópie Hospodárskej a sociálnej rade na posúdenie podľa ustanovení tohto paktu.
   b) Generálny tajomník Organizácie Spojených národov tiež odovzdá kópie správ alebo príslušné výňatky zo správ štátov, zmluvných strán paktu, ktoré sú tiež členmi odborných organizácií, týmto organizáciám, pokiaľ sa tieto správy alebo výňatky z nich týkajú akejkoľvek veci, pre ktorú je tá alebo oná odborná organizácia príslušná podľa svojich ustavujúcich dokumentov.

Článok 17

1. Štáty, zmluvné strany paktu, budú podávať svoje správy postupne podľa programu, ktorý určí Hospodárske a sociálna rada v priebehu jedného roka od nadobudnutia platnosti tohto paktu po konzultácii so zmluvnými štátmi a s príslušnými odbornými organizáciami.
2. Správy môžu uvádzať činitele a ťažkosti ovplyvňujúce stupeň záväzkov prijatých podľa tohto paktu.
3. V tých prípadoch, keď štát, zmluvná strana paktu, príslušné informácie už predložil Organizácii Spojených národov alebo ktorejkoľvek odbornej organizácii, nebude treba túto informáciu opakovať, ale postačí presný odkaz na tieto informácie.

Článok 18

V zhode so svojou zodpovednosťou podľa Charty Organizácie Spojených národov v oblasti základných ľudských práv a základných slobôd môže sa Hospodárska a sociálna rada s odbornými organizáciami OSN dohodnúť, aby jej podávali správy o pokroku dosiahnutom pri dodržiavaní tých ustanovení tohto paktu, ktoré spadajú do rámca ich činnosti. Tieto správy môžu zahŕňať údaje o rozhodnutiach a odporúčaniach prijatých na vykonávanie tejto úlohy ich príslušnými orgánmi.

Článok 19

Hospodárska a sociálna rada môže postupovať Komisii pre ľudské práva na štúdium a na všeobecné odporúčania, prípadne na informovanie správy týkajúce sa ľudských práv, predložené štátmi podľa článku 16 a 17 alebo odbornými organizáciami podľa článku 18.

Článok 20

Štáty, zmluvné strany paktu, a príslušné odborné organizácie môžu predkladať Hospodárskej a sociálnej rade pripomienky ku ktorémukoľvek všeobecnému odporúčaniu urobenému podľa článku 19 alebo k dotazu na také všeobecné odporúčania obsiahnuté v ktorejkoľvek správe Komisie pre ľudské práva alebo v ktorejkoľvek dokumentácii, na ktorú správa odkazuje.

Článok 21

Hospodárska a sociálna rada môže z času na čas predkladať Valnému zhromaždeniu správy s odporúčaniami všeobecnej povahy a súhrn informácií získaných od štátov, zmluvných strán paktu, a od odborných organizácií o prijatých opatreniach a o pokroku dosiahnutom v celkovom dodržiavaní práv uznaných v tomto pakte.

Článok 22

Hospodárska a sociálna rada môže upozorniť iné orgány Organizácie Spojených národov, ich podriadené zložky a odborné organizácie zaoberajúce sa poskytovaním technickej pomoci na akékoľvek záležitosti vyplývajúce zo správ spomenutých v tejto časti paktu, ktoré by mohli takým orgánom pomôcť - v rámci ich kompetencie - pri rozhodovaní o vhodnosti medzinárodných opatrení, ktoré by mohli prispieť k účinnému a postupnému plneniu tohto paktu.

Článok 23

Štáty, zmluvné strany paktu, súhlasia s tým, že medzinárodné opatrenie na dosiahnutie práv uznaných v tomto pakte zahŕňa také metódy, ako je uzavieranie dohovorov, prijímanie odporúčaní, poskytovanie technickej pomoc, konanie regionálnych a technických zasadaní za účelom konzultácií, ako aj štúdie organizované v spojení s príslušnými vládami.

Článok 24

Nič v tomto pakte sa nemôže vykladať tak, akoby oslabovalo ustanovenia Charty Organizácie Spojených národov OSN, ktoré vymedzujú zodpovednosť rozličných orgánov Organizácie Spojených národov a ich odborných organizácií v oblasti, ktorou sa zaoberá pakt.

Článok 25

Nič v tomto pakte sa nemôže vykladať, akoby oslabovalo prirodzené právo všetkých národov plne a slobodne využívať svoje prírodné bohatstvo a zdroje.

Článok 26

1. Tento pakt je otvorený na podpis ktoréhokoľvek členského štátu Organizácie Spojených národov alebo člena ktorejkoľvek jej odbornej organizácie, ktoréhokoľvek štátu - účastníka Štatútu Medzinárodného súdneho dvora - a ktoréhokoľvek iného štátu, ktorý Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov vyzvalo, aby sa stal účastníkom tohto paktu.
2. Tento pakt bude ratifikovaný. Ratifikačné listiny budú uložené u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.
3. Tento pakt je otvorený na prístup ktoréhokoľvek štátu uvedeného v odseku 1 tohto článku.
4. Prístup sa uskutoční uložením listiny o prístupe u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.
5. Generálny tajomník Organizácie Spojených národov upovedomí všetky štáty, ktoré tento pakt podpísali alebo k nemu pristúpili, o uložení každej ratifikačnej listiny alebo listiny o prístupe.

Článok 27

1. Tento pakt nadobudne účinnosť tri mesiace odo dňa uloženia tridsiatej piatej ratifikačnej listiny alebo listiny o prístupe u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.
2. Pre každý štát, ktorý bude tento pakt ratifikovať alebo k nemu pristúpi po uložení tridsiatej piatej ratifikačnej listiny alebo listiny o prístupe, nadobudne pakt účinnosť tri mesiace po tom, čo tento štát uloží ratifikačnú listinu alebo listinu o prístupe.

Článok 28

Ustanovenia tohto paktu sa vzťahujú na všetky časti federálnych štátov bez akýchkoľvek obmedzení alebo výnimiek.

Článok 29

1. Ktorýkoľvek štát, zmluvná strana paktu, môže navrhnúť zmenu paktu a predložiť ju generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov. Generálny tajomník potom oboznámi s pozmeňujúcim návrhom štáty, zmluvné strany paktu, so žiadosťou, aby mu oznámili, či sú za zvolanie konferencie zmluvných strán paktu, ktorá by návrh posúdila a rozhodla o ňom. Generálny tajomník zvolá konferenciu po záštitou Organizácie Spojených národov, ak sa aspoň tretina štátov vysloví za jej usporiadanie. Každý pozmeňovací návrh prijatý väčšinou štátov prítomných a hlasujúcich na konferencii sa predloží Valnému zhromaždeniu Organizácie Spojených národov na schválenie.
2. Zmeny nadobudnú účinnosť, ak ich schváli Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov a prijme dvojtretinová väčšina štátov, ktoré sú zmluvnými stranami paktu, podľa svojich ústavných predpisov.
3. Ak zmeny nadobudnú účinnosť, stanú sa záväznými pre tie zmluvné strany paktu, ktoré ich prijali, zatiaľ čo ostatné zmluvné strany paktu, a ktoroukoľvek prvšou zmenou, ktorú prijali.

Článok 30

Bez ohľadu na oznámenia urobené podľa článku 26 ods. 5 informuje generálny tajomník všetky štáty uvedené v odseku 1 toho istého článku:

a) o podpisoch a ratifikačných listinách a listinách o prístupe podľa článku 26;

b) o dni, keď tento pakt nadobudne účinnosť podľa článku 27, a o dni, keď nadobudne účinnosť zmena podľa článku 29.

Článok 31

1. Tento pakt, ktorého čínske, anglické, francúzske, ruské a španielske znenia sú rovnako autentické, bude uložený v archíve Organizácie Spojených národov.
2. Generálny tajomník Organizácie Spojených národov zašle otvorený výtlačok tohto paktu všetkým štátom uvedeným v článku 26.

*) Tu sa uverejňuje slovenský preklad.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.